

PM 2017:144 RI (Dnr 110-767/2017)

Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning (SOU 2017:10)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid den 7 september 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning” (SOU 2017:10) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat betänkandet ”Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning” till Stockholms stad.

Utredningen har haft i uppdrag att undersöka behovet av en ny hantering av ärenden som rör utredning av oredlighet i forskning och lämna förslag som säkerställer en tydlig och rättssäker hantering av misstänkt oredlighet.

I betänkandet föreslås bl.a. att en ny självständig nämndmyndighet, Oredlighetsnämnden, inrättas för att utreda alla misstankar om oredlighet i forskning, att forskningsutförarna ska ha skyldighet att anmäla alla misstankar om oredlighet i forskning inom den egna forskningsverksamheten samt att nämnden ska ha rätt att få del av den information som den behöver för att kunna utreda misstankar om oredlighet och om så inte sker ha rätt att meddela vitesföreläggande. I betänkandet föreslås vidare att det av Oredlighetsnämndens beslut ska framgå om det föreligger fabricering, förfalskning eller plagiering i en forskning samt om en eller flera forskare har gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning eller inte. Nämndens beslut föreslås kunna överklagas till förvaltningsrätten. I betänkandet föreslås även att det i lagtexten tas in en definition av vad som utgör oredlighet i forskning.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Utredningen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret har inte några invändningar mot förslagen i det remitterade betänkandet utan tillstyrker dessa.

Mina synpunkter

På svenska lärosäten ska det vara ordning och reda och råda rättssäkerhet. Det är viktigt att det finns en ordning för hur forskning ska bedrivas utifrån etiska normer. Trots att det i Sverige och internationellt finns riktlinjer om god forskningssed finns ännu ingen statlig myndighet som stödjer universiteten i att bedöma om forskningen bedrivs enligt normerna.

Idag finns inte någon allmänt accepterad uppfattning om vilka avvikelser från god forskningssed som finns på svenska lärosäten och det finns heller ingen definition av oredlighet eller särskilda regler för hur utredningarna ska gå till eller vilka konsekvenser oredlighet bör få. Den normering som är tänkt att ske via Expertgruppen för oredlighet i forskning vid Centrala Etiksprövningsnämnden har dessvärre inte skett eftersom lärosäten ha visat sig ha vitt skilda rutiner och förfaranden gällande misstanke om oredlighet i forskning.

Jag välkomnar på grundval av detta oredlighetsutredningen och deras förslag om en ny Oredlighetsnämnd, att forskningsutförarna ska ha skyldighet att anmäla alla misstankar om oredlighet i forskning inom den egna forskningsverksamheten samt att nämnden ska ha rätt att få ta del av den information den behöver för att utreda misstankar om oredlighet och om så inte sker ha rätt att meddela vitesföreläggande.

Vetenskapens trovärdighet och att utföra och publicera forskning är mer betydelsefull än någonsin i en tidsålder då de flesta fakta kan fabriceras och trovärdigheten till fakta är låg bland befolkningen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning” (SOU 2017:10) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 15 juni 2017

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen – en sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Utifrån översynen av dagens reglering av hur misstänkt oredlighet i forskning ska utredas och de problem som har påtalats så föreslår utredningen att en självständig nämndmyndighet, Oredlighetsnämnden, utreder alla misstankar om oredlighet. Nämnden ska bestå av en ordförande, som är eller har varit ordinarie domare, och högst tio ledamöter med vetenskaplig kompetens inom olika områden. Hantering av andra avvikelser än från god forskningssed, än de som utgör oredlighet, ska skötas av forskningsutförarna själva. I betänkandet föreslås att hanteringen fastställs i en ny lag om prövning av oredlighet i forskning

Vidare föreslår utredningen att det i den föreslagna lagen tas in en definition av oredlighet i forskning. För att ge störst tydlighet och rättssäkerhet föreslås en snäv och sluten definition, d.v.s. alla företeelser som ska klassas som oredlighet i forskning räknas upp i bestämmelsen.

Utredningen föreslår att Oredlighetsnämnden ska utreda misstankar om oredlighet i forskning hos alla statliga universitet och högskolor, övriga statliga och kommunala myndigheter och organ som kan likställas med myndigheter samt hos de enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda vissa examina. Däremot ska privata företags, organisationers och stiftelsers forskning inte utredas av Oredlighetsnämnden då det bl.a. skulle innebära ett alltför långtgående ingrepp i näringsfriheten.

Forskningsutförarna som ingår i systemet ska, enligt utredningens förslag, vara skyldiga att till Oredlighetsnämnden anmäla alla misstankar om oredlighet i forskning inom den egna forskningsverksamheten som kommit till deras kännedom. För att utredningar ska kunna genomföras föreslås även att Oredlighetsnämnden ska ha rätt att få del av den information som den behöver. Utredningen föreslår därför att det i lagen införs en bestämmelse om att forskningsutföraren på begäran ska lämna Oredlighetsnämnden den hjälp och de uppgifter, upplysningar och handlingar om aktuell forskning som nämnden behöver för sin prövning samt tillträde till de lokaler som använts vid forskningen. Oredlighetsnämnden ska dessutom få utfärda vitesförelägganden om uppgifter, upplysningar eller handlingar inte lämnas eller tillträde eller hjälp vägras.

Av oredlighetsnämndens beslut ska det framgå om det föreligger fabricering, förfalskning eller plagiering i en forskning samt om en eller flera forskare har gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning eller inte. Oredlighetsnämnden ska i ett yttrande i samband med sitt beslut även få uttala sig om sådana brister hos forskningsutföraren som nämnden anser bör avhjälpas.

Om oredlighet i forskning har konstaterats föreslås att den forskningsutförare i vars verksamhet oredligheten har begåtts ska informera berörda forskningsfinansiärer, myndigheter, vetenskapliga tidskrifter och andra berörda om Oredlighetsnämndens beslut. Forskningsutförarna ska återskoppla till Oredlighetsnämnden vilka åtgärder som vidtagits med anledning av nämndens beslut. Oredlighetsnämndens beslut föreslås kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 maj 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har inte några invändningar mot förslagen i det remitterade betänkandet utan tillstyrker dessa.